

Familieplatform
Geestelijke
Gezondheid vzw

VRIJWILLIGERSGIDS

voor wie wil starten bij een lidorganisatie van het familieplatform en/of bij het platform zelf

Inhoud

1.	FIJN DAT JE DEZE GIDS TER HAND NEEMT!	3
2.	WIE ZIJN WIJ?	3
	ORGANISATIESTRUCTUUR.....	3
	LIDORGANISATIES.....	3
3.	VRIJWILLIGER BIJ HET FAMILIEPLATFORM	5
	SOORTEN VRIJWILLIGERSWERK	5
	Getuigenisvrijwilliger: jouw verhaal is belangrijk.....	5
	Praktische ondersteuning.....	6
	Deelname aan beleidsoverleg	7
	WELKE ONDERSTEUNING BIEDT HET FAMILIEPLATFORM EN DE LIDORGANISATIES AAN VRIJWILLIGERS?	7
	WAT VERWACHT HET FAMILIEPLATFORM VAN VRIJWILLIGERS?	8
	HOE WORD JE VRIJWILLIGER.....	8
	Aanmelden als vrijwilliger	8
	Kennismaking	8
	Praktische afspraken	9
	Vrijwilliger bij het Familieplatform en/of bij één van de lidorganisaties?	10
	Stopzetten van je engagement.....	10
	SPREAD THE WORD!.....	11
	Wat bij klachten?.....	11
4.	WAT ZEGT DE WET OVER VRIJWILLIGERSWERK?	11
	Wie mag vrijwilligerswerk doen?	11
	Vrijwilligers moeten een afsprakennota krijgen	12
	Vrijwilligers zijn niet aansprakelijk voor schade.....	13
	Vrijwilligers moeten verzekerd worden	13
	Vergoedingen kan je niet zomaar krijgen.....	13
	Vertrouwelijke informatie en beroepsgeheim	14
	Meer weten over vrijwilligerswerk in het algemeen?.....	15
5.	BIJLAGEN	16

1. FIJN DAT JE DEZE GIDS TER HAND NEEMT!

Deze vrijwilligersgids is bedoeld om de (toekomstige) vrijwilligers van lidorganisatie(s) van het Familieplatform Geestelijke Gezondheid kennis te laten maken op welke verschillende manieren ze zich vrijwillig kunnen engageren. Zo noemen we interessante en uitdagende vrijwilligerstaken en geven we basisinformatie over vrijwilligerswerk. Deze gids helpt je te zien hoe het kader eruit ziet en biedt antwoord op een aantal belangrijke vragen. Mocht je toch geen antwoord op je vraag vinden kan je ons steeds contacteren of een kijkje nemen op <http://www.vlaanderenvrijwilligt.be/>.

2. WIE ZIJN WIJ?

Dankzij de belangenbehartiging van de familieorganisaties in Vlaanderen werd eind 2011, door Vlaams minister Jo Van Deurzen, het 'Familieplatform Geestelijke Gezondheid' opgericht. Het Familieplatform Geestelijke Gezondheid (vzw) wil zich op de kaart zetten als dé organisatie die men aanspreekt als het gaat om alles wat te maken heeft met de familie en omgeving van cliënten/patiënten in de ruime sector van de Geestelijke Gezondheidszorg.

ORGANISATIESTRUCTUUR

Het Familieplatform Geestelijke Gezondheid (kortweg Familieplatform genoemd), is een VZW met een Algemene Vergadering en Raad van Bestuur. Het platform heeft een team dat instaat voor het uitvoeren van de strategische plannen en het beleid.

Het Familieplatform heeft lidorganisaties die de belangen behartigen van naasten van personen met bijzondere noden.

LIDORGANISATIES

Vlaamse Vereniging Autisme (VVA) – www.autismevlaanderen.be

Werkgroep Verder – www.werkgroepverder.be

Centrum Zit Stil – www.zitstil.be

Huntington Liga – www.huntingtonliga.be

Similes – nl.similes.be

Iktic Tourettevereniging België - <https://www.iktic.be/>

MISSIE EN VISIE

Het Familieplatform heeft als doel om de zienswijze van familie¹ en andere nauw betrokken personen binnen de geestelijke gezondheidszorg een meer prominente plaats te geven. Dit komt de zorg voor cliënten ten goede en is tevens noodzakelijk om van de vermaatschappelijking van de zorg een succesverhaal te maken.

Wat bedoelen we met ‘het familieperspectief’?

Hét familieperspectief bestaat niet. Naast problematiek-specifieke factoren beïnvloedt ook de verwantschapsrelatie de zienswijze en ervaringen van het betrokken familielid. Ook niet-familieleden kunnen sterk betrokken zijn als vertrouwenspersoon of mantelzorger. Voor familieleden geldt dan weer dat, ook wanneer zij niet actief betrokken worden bij de zorg voor hun naaste, het nog steeds om een fundamentele band gaat die wederzijdse verwachtingen en bekommernissen met zich meebrengt. Wanneer de vertrouwensband tussen familielid en cliënt vertroebeld is, blijft er nog steeds het familielid met eigen noden en zorgen en blijft er nog steeds het familielid als potentiële bondgenoot in de zorg. Wanneer we spreken over ‘familieperspectief’ nemen we in de praktijk die diversiteit aan rollen en posities mee in rekening.

Waarom staan we achter ‘het familieperspectief’ en wat bedoelen we ermee?

Het Familieplatform onderschrijft de grondbeginselen van het ‘hersteldenken’. Gezondheid, fysiek en mentaal, kan niet langer gezien worden als louter ‘afwezigheid van ziekte of klinische symptomen’. We leggen een focus op de benadering waarbij het sociaal functioneren versterkt wordt, de cliënt meer grip krijgt op het eigen leven en het (her)formuleren van nieuwe levensdoelen een eerste stap is naar meer tevredenheid en autonomie.

Het spreekt vanzelf dat een mens geen eiland is. Herstel vindt plaats binnen een sociale context. Familie kent de cliënt zoals geen ander. In de thuissituatie, voor de ziekte zich manifesteerde, doorheen het zorgtraject... Zij zijn dus een potentiële bondgenoot in de zorg voor de hulpverlener. Zij vormen vaak een bron van emotionele en praktische steun voor de cliënt. Ze zijn diens bondgenoot naar herstel.

Daarnaast heeft familie eigen noden en kwetsbaarheden. Ondersteuning voor hen is dan ook belangrijk zodat zij de zorg kunnen blijven opnemen waar haalbaar en mogelijk.

Hoe wil het Familieplatform dit bereiken?

Een eerste voorwaarde voor een familievriendelijke zorg is dat er voldoende kennis is van de zienswijze van familie bij zorgprofessionals, binnen zorgopleidingen en daar waar zorgbeleid gemaakt wordt. Naast de nodige kennis dient men ook zicht te hebben op methodieken en materialen die aangewend kunnen worden om familiebetrokkenen te informeren, te ondersteunen en eventueel familieparticipatie te organiseren. Via het geven van informatie,

¹ Wanneer we in de gids spreken van familie bedoelen we een brede omgeving van betrokkenen. Dat kunnen evenzeer kennissen, goede vrienden, etc. zijn. Er moet dus niet noodzakelijk een bloedband zijn om te spreken van een betrokkenheid.

vorming, trajectbegeleiding, bevragingen en projecten met familieorganisaties wil het Familieplatform hiertoe bijdragen. Het Familieplatform streeft er niet enkel naar meer betrokkenheid van familie te bekomen bij overleg in zorginstellingen maar ook om het familieperspectief te versterken door sensibiliserende campagnes op te zetten of te ondersteunen. De reeds bestaande familieorganisaties worden ondersteund en expertise uitgewisseld.

Meer informatie op www.familieplatform.be.

3. VRIJWILLIGER BIJ HET FAMILIEPLATFORM

Een vrijwilliger is iemand die uit vrije wil werkzaamheden verricht buiten een vast dienstverband. Deze werkzaamheden liggen vaak in het interessegebied of in de sfeer van persoonlijke betrokkenheid.

Het Familieplatform gelooft sterk in het belang van vrijwilligerswerk. Niet enkel bij onze aangesloten lidorganisaties, maar ook voor onze eigen werking. Elke vrijwilliger brengt zijn eigen ervaringen in het Familieplatform binnen. Dit zorgt voor een grote verscheidenheid en een open, kritische blik. Jouw inzet biedt dan ook enorme kansen!

Vanuit deze overtuiging kiest het Familieplatform er dus voor om voor een deel samen te werken met vrijwilligers. Wie anders dan familieleden zelf kunnen meehelpen bij het realiseren van een familievriendelijke zorg die ook echt rekening houdt met hun noden?

SOORTEN VRIJWILLIGERSWERK

Je kiest als vrijwilliger zelf hoeveel tijd en energie je in jouw engagement steekt.

Bovendien ben je uiteraard vrij om dit al dan niet te combineren met vrijwilligerswerk binnen (een) familieorganisatie(s). **Het één sluit het andere niet uit:** het kan zelfs aanvullend werken. Bij de familieorganisatie richt je je vaak meer op een bepaalde problematiek, bij het Familieplatform geef je mee een stem aan alle familieleden en naasten. Het is belangrijk te weten dat je vrij bent bepaald vrijwilligerswerk al dan niet te combineren met andere types. Je kan dit gerust bespreken met de verantwoordelijke van de organisatie.

Getuigenisvrijwilliger: jouw verhaal is belangrijk

Waarom getuigen?

Goed opgeleide hulpverleners zijn erg belangrijk om familievriendelijke zorg te kunnen realiseren. Het Familieplatform organiseert vorming, training en studiedagen voor hulpverleners en andere geïnteresseerden. Om studenten en hulpverleners een goed beeld te geven van wat het familieperspectief inhoudt en hoe zij hier in de praktijk rond kunnen werken, kiezen wij ervoor om niet enkel vanuit een theoretische uiteenzetting te vertrekken, maar ook familieleden zelf aan het woord te laten d.m.v. getuigenissen.

Een getuigenisvrijwilliger getuigt over zijn ervaringen en beleving als familiebetrokkene tijdens lezingen, vormingen, studiedagen, ... Hij/zij brengt zijn/haar persoonlijk verhaal naar buiten, al dan niet anoniem. Het Familieplatform organiseert bovendien een workshop waarbij je ondersteund wordt om je ervaringen in een getuigenis om te zetten. Meer info hierover kan je vinden op onze website. Je kan je ervaring inzetten in zowel het platform als de lidorganisaties.

Profiel:

- Je praat graag voor een groep mensen
- Je vindt het vanzelfsprekend dat mensen weten dat je betrokken bent als familielid of naaste
- Je hebt respect voor persoonlijke betrokkenen die niet dezelfde mening delen als jou

Misschien zie je het niet zitten om voor een groep te staan maar wil je wel graag je getuigenis op papier zetten, een filmpje maken, etc. over je ervaring als naaste of familie van iemand met een psychische kwetsbaarheid: ook dat is van onschatbare waarde! Wees gerust: dit kan ook perfect anoniem gebeuren. Zo kan je toch bijdragen aan een betere Geestelijke Gezondheidszorg! Interesse? Aarzel niet om ons te contacteren!

Praktische ondersteuning

Zowel de lidorganisaties als het Familieplatform organiseren activiteiten waarbij praktische ondersteuning zeer welkom is. Voorbeelden van activiteiten zijn studiedagen, workshops, werkgroepen rond diverse thema's, etc. Dat betekent ook dat je als vrijwilliger veel professionals en andere vrijwilligers op de werkvloer leert kennen. Het is dus meer dan alleen maar praktische ondersteuning. Een voorbeeld kan zijn dat je steeds bij vormingen of studiedagen een tafel bemant, mensen informeert a.d.h.v. informatiebrochures over allerlei thema's, de genodigden ontvangt etc.

Profiel:

- Je houdt van organiseren
- Je bent graag bezig met praktische zaken zoals bijv. de welkomsttafel klaarzetten met de badges, ontvangen van de mensen, mee klaarzetten van de zaal, etc.
- Je geniet van sociaal contact en je kan je vlot tussen de mensen begeven

Deelname aan beleidsoverleg

Het Familieplatform maakt werk van beleidsbeïnvloeding op diverse beleidsniveaus. De aanwezigheid van een vrijwilliger (uit een familieorganisatie) op een beleidsoverleg kan onze boodschap nog meer versterken. We zoeken daarom vrijwilligers die ons hierin willen ondersteunen.

Profiel:

- Je kan loskomen van je eigen situatie en overschouwend denken
- Je kan in de rol kruipen van vertegenwoordiger van *alle* familieorganisaties
- Je durft je mening te uiten en respect opbrengen voor de mening van anderen
- Je houdt van vergaderen en samen na te denken

Je kan ook deelnemen als vrijwilliger aan allerlei onderzoeksactiviteiten zoals bijvoorbeeld focusgroepen waarbij gepeild wordt naar thema's zoals familieparticipatie. Je ervaring hierbij is essentieel.

WELKE ONDERSTEUNING BIJDT HET FAMILIEPLATFORM EN DE LIDORGANISATIES AAN VRIJWILLIGERS?

Het is belangrijk dat je **voldoening** haalt uit je engagement. Vrijwilligerswerk moet je ervaren als een verrijking. Om ervoor te zorgen dat iedere vrijwilliger voldoende bagage heeft en zich goed voelt, organiseert het platform een vrijwilligersdag voor vrijwilligers van alle lidorganisaties.

VRIJWILLIGERSDAG PLATFORM

Het platform vindt het belangrijk dat vrijwilligers op de hoogte blijven van het reilen en zeilen in de hele GGZ rond familiebeleid. Daarom organiseert het éénmaal per jaar een samenkomst van vrijwilligers waarop zij uitgenodigd en geïnformeerd worden en kunnen uitwisselen over belangrijke thema's.

INTERVISIE en ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS

Als vrijwilliger van de lidorganisatie krijg je ondersteuning vanuit de lidorganisaties. Zij kunnen dit doen a.d.h.v. intervisie – en ontmoetingsmomenten. Tijdens intervisiemomenten krijgen vrijwilligers de kans om andere vrijwilligers te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Lidorganisaties organiseren ook bijscholingsmomenten waarop je de kans krijgt om nieuwe kennis op te doen en te delen.

WAT VERWACHT HET FAMILIEPLATFORM VAN VRIJWILLIGERS?

Het Familieplatform verwacht dat vrijwilligers de visie, missie en doelstellingen van het Familieplatform onderschrijven. Er wordt ook verwacht:

- Dat je afstand neemt van je eigen verhaal (niet voor getuigenisvrijwilligers)
- Dat je gemaakte afspraken nakomt
- Dat je discreet omgaat met informatie
- Dat je respect hebt voor de politieke of filosofische overtuiging van medevrijwilligers en andere mensen die je ontmoet tijdens je vrijwilligersactiviteiten
- Dat je je loyaal opstelt ten aanzien van de werking van het Familieplatform en de betrokken familieorganisatie

HOE WORD JE VRIJWILLIGER

AANMELDEN ALS VRIJWILLIGER

Je kan je aanmelden als vrijwilliger door contact op te nemen met: Vincent Kattouw – vincent.kattouw@familieplatform.be

KENNISMAKING

Het is belangrijk om met elke nieuwe vrijwilliger kennis te maken. Mensen die ons contacteren en graag hun ervaring als familielid willen inzetten via het Familieplatform worden daarom eerst uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Volgende aspecten komen tijdens dit gesprek aan bod:

- Uitleg over de werking van het Familieplatform
- Info over welke rol ervaringsdeskundigen kunnen spelen
- Verkennen waar je sterktes liggen en wat je zou kunnen betekenen als vrijwilliger
- Informatie over de ondersteuning die je kan krijgen
- Hulp bij het kiezen van je engagement
- Overlopen van een aantal praktische afspraken
- Het is tevens belangrijk dat je goed afstemt met je ander vrijwilligerswerk bijvoorbeeld bij de familieorganisatie waar je eventueel actief bent

PRAKTISCHE AFSPRAKEN

Belangrijk: ga na of je vrijwilligerswerk mag doen!

In een aantal gevallen is het verplicht om toestemming te vragen vooraleer je met je vrijwilligerswerk kan starten. Meer informatie vind je in het hoofdstuk “Wat zegt de wet over vrijwilligerswerk?”

Besprek en onderteken de afsprakennota:

Als je bij het Familieplatform vrijwilligerswerk wil doen is het wettelijk verplicht om een afsprakennota op te maken. In deze nota wordt vastgelegd welk vrijwilligerswerk je zal doen, wanneer en met welke vergoeding. Je krijgt ook een contactpersoon toegewezen. Verder wijzen we je ook op de plicht tot discretie en geheimhouding. De overeenkomst wordt uiterlijk bij aanvang van het vrijwilligerswerk ondertekend.

Je vrijwilligersverzekering:

Het Familieplatform sluit voor elke vrijwilliger een verschillende verzekering af. Als je bent ingeschreven als vrijwilliger en je hebt de afsprakennota ondertekend, dan ben je automatisch verzekerd tijdens het uitvoeren van je vrijwilligerstaken en de verplaatsingen van en naar je vrijwilligerswerk. Als je een fout maakt of je veroorzaakt een schade aan derden of aan de organisatie, dan zal je die schade dus niet moeten vergoeden, behalve als er sprake is van een grove fout, een herhaalde lichte fout of indien je bedrog pleegde.

De vrijwilligersverzekering dekt:

- Burgerlijke aansprakelijkheid (lichamelijke en materiële schade aan derden)
- Persoonlijke ongevallen en eigen lichamelijke schade
- Rechtsbijstand

Wanneer je een ongeval hebt gehad, neem dan zo snel mogelijk contact op met het Familieplatform. Wij zullen dan zo snel mogelijk aangifte doen bij de verzekeringsmaatschappij. Bewaar eventuele rekeningen zorgvuldig.

Vrijwilligersvergoedingen:

Organisaties zijn niet verplicht om vrijwilligers te vergoeden voor het werk dat zij op zich nemen of de kosten die door hen gemaakt worden. Om er echter voor te zorgen dat vrijwilligerswerk voor het Familieplatform toegankelijk is voor iedereen, worden de relevante kosten die vrijwilligers maken wel vergoed. Het vrijwilligerswerk moet je dus niets kosten, maar je wordt er ook niet extra voor betaald. Dit is natuurlijk eigen aan de keuze voor vrijwilligerswerk. De afspraken rond je onkostenvergoedingen worden vastgelegd in de afsprakennota.

! Voor het geven van getuigenissen en lezingen (getuigenisvrijwilligers) op vraag van het Familieplatform, wordt er een attentie t.w.v. 33 euro in de vorm van een waardebon voorzien.

Wat doe je met je gemaakte kosten?

We vragen je om je kosten tijdig terug te vorderen via de onkostennota. In bijlage vind je een voorbeeld van deze kostennota. We betalen je vergoeding uit via overschrijving.

VRIJWILLIGER BIJ HET FAMILIEPLATFORM EN/OF BIJ ÉÉN VAN DE LIDORGANISATIES?

Je mag vrijwilliger zijn in zoveel organisaties als je zelf wil. Zolang het je lukt om de verschillende engagementen op elkaar af te stemmen hoeft er geen probleem te zijn.

Als vrijwilliger hoef je dus niet te kiezen tussen het Familieplatform of één van de lidorganisaties. Het kan zelfs een meerwaarde betekenen voor jezelf, maar ook voor het Familieplatform en de lidorganisatie om voor beiden een engagement op te nemen. Wanneer je vrijwilligerswerk doet bij een lidorganisatie en het Familieplatform zelf, is het echter wel belangrijk om een aantal afspraken vast te leggen. Eerst en vooral moet het duidelijk zijn voor welke organisatie je welke vrijwilligerstaken uitvoert. Om een onderscheid te kunnen maken kan je hieronder lezen wat het specifieke verschil is tussen de werking van het Familieplatform en de werking van onze lidorganisaties. In de afsprakennota wordt er vastgelegd welke taken je voor welke organisatie opneemt!

Wat doen vrijwilligers van het Familieplatform?

Het Familieplatform is het aanspreekpunt als het gaat over het algemene (breed, niet specifiek) familieperspectief binnen de geestelijke gezondheidszorg. Vrijwilligers van het Familieplatform vertrekken dus vanuit een brede overkoepelende visie rond het familieperspectief. Je kan dus mee je steentje bijdragen door het inspireren van de GGZ met jouw verhaal.

Wat doen vrijwilligers bij de lidorganisaties

Wanneer het gaat over het inzetten van specifieke ervaring rond deelthema's (vb. familie/partner van mensen met ADHD, autisme, psychiatrische stoornissen, Huntington, nabestaanden na zelfdoding,...) is dit een opdracht voor onze lidorganisaties. Vrijwilligers die zich willen inzetten rond één van deze specifieke thema's kunnen bij hen terecht. Het werken rond deze specifieke thema's behoort namelijk tot de opdracht van de lidorganisaties.

STOPZETTEN VAN JE ENGAGEMENT

Als je beslist om geen vrijwilligerswerk meer te doen voor het Familieplatform dan respecteren wij je beslissing en danken wij je graag voor de geleverde inzet. Als je weg gaat heeft jouw aanspreekpunt graag een afrondingsgesprek met jou en worden de nodige papieren in orde gebracht.

Indien de vrijwilliger ervoor kiest om zijn vrijwilligerswerk stop te zetten wordt hij/zij gevraagd om nog even contact te hebben om samen te zitten met zijn aanspreekpunt. Op die manier kan er op een positieve manier een afronding gebeuren van het vrijwilligersengagement, kan je aanspreekpunt polsen naar de reden van stopzetting, kan het engagement misschien nog herbekeken worden kan de vrijwilliger een aantal

verbeteringspunten aangeven voor de vrijwilligerswerking, enz. Vanzelfsprekend is het ook een moment waarop de vrijwilliger bedankt wordt voor zijn/haar inzet.

SPREAD THE WORD!

Misschien ken je andere mensen die ook ervaring hebben als moeder, vader, (stief)broer/zus en willen ze ook bijdragen aan een betere zorg. Vertel over je ervaringen en wat het Familieplatform doet!

WAT BIJ KLACHTEN?

Ondanks alle goede bedoelingen kan het voorkomen dat je klachten hebt of tegen problemen aanloopt. In eerste instantie bespreek je die met de directe betrokkene en de verantwoordelijke medewerker. Indien je niet tot een bevredigende oplossing komt, kan je het meningsverschil bespreken met de coördinator die dan een bindende uitspraak doet.

4. WAT ZEGT DE WET OVER VRIJWILLIGERSWERK?

In 2005 werd er een nieuwe wet voor het vrijwilligerswerk goedgekeurd. Het is een vrij uitgebreide wetgeving waarbij de rechten en plichten van zowel vrijwilliger als van de organisatie staan uitgeschreven. Omdat het belangrijk is dat elke vrijwilliger hiervan op de hoogte is, geven we hier een samenvatting. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen we je naar <http://www.vlaanderenvrijwilligt.be/wetgeving/>.

WIE MAG VRIJWILLIGERSWERK DOEN?

Iedereen die 16 jaar of ouder is mag vrijwilligerswerk doen. In een aantal gevallen is het wel verplicht om toestemming te vragen vooraleer je met je vrijwilligerswerk kan starten. Als je dat niet doet, loop je de kans om (een deel) van je uitkering te verliezen. Hieronder zie je een lijst met de situaties waarin het aangewezen is om je goed te informeren:

Pas afgestudeerd?

Als je pas bent afgestudeerd en je laat je inschrijven als werkzoekende bij de VDAB, kan je zonder voorafgaande goedkeuring, vrijwilligerswerk doen totdat je een uitkering krijgt.

Zelfstandige of arbeidsongeschikte zelfstandige?

Je mag vrijwilligerswerk doen als het niet in het verlengde ligt van je beroepsactiviteit.

Ambtenaar?

Je moet aan je hiërarchisch overste toestemming vragen om vrijwilligerswerk te mogen doen.

Werkloos of op brugpensioen?

Werklozen en bruggepensioneerden moeten voor aanvang van hun vrijwilligerswerk een individuele aangifte indienen bij hun uitbetalingsinstelling met het formulier C45B. Het aangifteformulier moet door de kandidaat-vrijwilliger en het Familieplatform ondertekend worden en toekomen op de dienst voor de aanvang van de activiteit. De RVA heeft 12 dagen tijd om het vrijwilligerswerk te weigeren. Als je binnen de twee weken niets verneemt, mag je ervan uitgaan dat je toestemming in orde is.

Loopbaanonderbreking, tijdskrediet, of activaplan?

Je moet geen formaliteiten vervullen.

Gepensioneerd?

Je moet geen formaliteiten invullen.

Mutualiteitsuitkering wegens ziekte of invaliditeit?

Je moet toestemming vragen aan de adviserend geneesheer van het ziekenfonds. Vraag aan het ziekenfonds welk formulier je daarvoor moet invullen. De adviserend geneesheer moet vaststellen of het vrijwilligerswerk 'verenigbaar' is met de gezondheidssituatie van de kandidaat-vrijwilliger, die wegens een ziekte, invaliditeit of een zwangerschap geen beroepsactiviteit kan uitoefenen. Dat wordt dan schriftelijk bevestigd. Let op: Voor ambtenaren geldt een aparte regeling. Dit advies inwinnen, valt onder de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger.

Uitkering als persoon met een handicap?

Krijg je een inkomens vervangende tegemoetkoming of een integratietegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid – DG Personen met een handicap dan hoef je geen aanvraag te doen om vrijwilligerswerk te mogen doen. Je mag ook een vrijwilligersvergoeding ontvangen.

Inkomen van het Fonds voor Beroepsziekten of het Fonds voor Arbeidsongevallen?

Je moet geen formaliteiten invullen.

Leefloon van het OCMW?

Je moet aan je dossierbeheerder melden dat je vrijwilligerswerk wil doen.

Voor meer gedetailleerde informatie kan je hier terecht:

<http://www.vlaanderenvrijwilligt.be/wetgeving/wie-mag-vrijwilligen/>

VRIJWILLIGERS MOETEN EEN AFSPRAKENNOTA KRIJGEN

Voor de start van je engagement krijg je een afsprakennota. Daarin staat informatie over de organisatie, verzekeringen en onkostenvergoedingen en eveneens een vermelding van de geheimhoudingsplicht die je als vrijwilliger hebt. Je vindt de afsprakennota in bijlage.

VRIJWILLIGERS ZIJN NIET AANSPRAKELIJK VOOR SCHADE

Voor schade aan derden is over het algemeen de organisatie zelf aansprakelijk. Als vrijwilliger ben je pas aansprakelijk als je bedrog pleegt, zware schuld hebt of bij lichte schuld die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt. Uiteindelijk heeft steeds de rechtspraak het laatste woord en nooit de organisatie.

VRIJWILLIGERS MOETEN VERZEKERD WORDEN

Organisaties zijn verplicht voor hun vrijwilligers minstens een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid af te sluiten. Die geldt zowel tijdens de uitvoering van activiteiten als voor de weg van en naar die activiteiten.

VERGOEDINGEN KAN JE NIET ZOMAAR KRIJGEN

Het staat elke organisatie vrij al dan niet kosten te vergoeden: de vrijwilliger heeft geen recht op een vergoeding, de organisatie bepaalt zelf haar beleid ter zake - in de afsprakennota moet wel duidelijk vermeld worden welke kosten vergoed worden en volgens welk systeem, zodat er geen misverstanden kunnen ontstaan. Er moeten geen belastingen betaald worden, geen fiscale fiches opgesteld worden en er moeten geen bijdragen voor sociale zekerheid betaald worden als de vrijgestelde maxima worden gerespecteerd. Ook uitkeringsgerechtigden mogen een kostenvergoeding ontvangen zonder verlies van hun vervangingsinkomen.

Twee soorten vrijwilligersvergoedingen:

Forfaitaire (of vaste) kostenvergoeding	Reële (of variabele) kostenvergoeding
De fiscus legt maxima op aan de forfaitaire vergoedingen die je als vrijwilliger mag ontvangen (2017): <ul style="list-style-type: none"> • 33.63 euro maximum/dag/vrijwilliger • 1.308,38/jaar/vrijwilliger 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze zijn onbegrensd, maar buitensporige bedragen worden niet aanvaard. • Er moeten bewijsstukken van de kosten worden voorgelegd. • De max. kilometervergoeding voor dienstverplaatsingen met de eigen wagen, motorfiets, of bromfiets bedraagt 0.3363/km (vanaf juni 2016) met een maximum van 2000km/jaar.
De twee kostenvergoedingssystemen mogen niet door elkaar gemengd worden, in hoofde van één vrijwilliger, per kalenderjaar, met uitzondering van: "naast een forfaitaire kostenvergoeding, een beperkte terugbetaling van vervoerskosten."	

De getuigenisvrijwilliger ontvangt een forfaitaire vergoeding van 33 euro. Deelname aan beleidsoverleg wordt vergoed met 16,5 euro. Reële kosten zoals verplaatsingskosten worden steeds vergoed. Opmerking: leden van de RvB en Algemene Vergadering krijgen ook een kilometervergoeding.

Respecteren van de wettelijke maxima:

Het is een gedeelde verantwoordelijkheid voor de organisatie én de vrijwilliger om te controleren dat de maxima van de forfaitaire kostenvergoeding niet overschreden wordt: de organisatie waakt erover dat het belastingvrij maximum voor geen enkele vrijwilliger wordt overschreden, zodat ze niet kan beticht worden van het bezoldigen van haar vrijwilligers, de vrijwilliger moet zelf ook bewaken dat de forfaitaire vergoeding die hij ontvangt nooit de maxima overschrijdt. De vergoedingen van de verschillende organisaties dienen samen geteld te worden om te bepalen of het maximum niet overschreden werd.

Actieve vrijwilliger bij meerdere organisaties:

De twee kostenvergoedingssystemen (forfaitair en reëel) mogen niet door elkaar gemengd worden, in hoofde van één vrijwilliger, per kalenderjaar, met uitzondering van: 'naast een forfaitaire kostenvergoeding, een beperkte terugbetaling van vervoerskosten'. Die beperkte terugbetaling van vervoerskosten betreft: de vergoeding voor het gebruik van openbaar vervoer, de eigen wagen of fiets mag maximaal 2.000x de kilometervergoeding (voor de auto) bedragen. Welke vrijwilligersvergoeding het Familieplatform voorziet vind je in het luik 'Praktisch'.

Zie ook op: <http://www.vlaanderenvrijwilligt.be/wetgeving/kosten-en-vergoedingen/>

VERTROUWELIJKE INFORMATIE EN BEROEPSGEHEIM

Als vrijwilliger krijg je heel wat info van mensen via allerlei wegen. De drempel naar een vrijwilliger is doorgaans lager omdat je meer gezien wordt als een gelijke. Dit betekent ook dat er zeer vlug sprake is van een vertrouwensrelatie. Het is belangrijk hier bewust van te zijn en dit te koesteren met zorg. Goed afwegen hoe deze vertrouwensrelatie kan worden beïnvloed wanneer er info wordt doorgegeven is de boodschap. Eerder algemene info kan toch gevoelig liggen. Zo kan het bijvoorbeeld geen probleem lijken te bevestigen dat iemand in het ziekenhuis heeft gelegen, maar nadien kan blijken dat die persoon dat niet met anderen wou delen. De vertrouwensrelatie kan dan geschaad zijn. Er bestaat heel wat regelgeving over omgaan met vertrouwelijke info. In de wet wordt een onderscheid gemaakt tussen discretieplicht en beroepsgeheim.

Even de essentie op een rijtje:

- Alle informatie die je ziet, hoort, krijgt als je als vrijwilliger actief bent, hoor je als vertrouwelijk te beschouwen.
- Persoonlijk aanvoelen of je informatie kan doorgeven is niet altijd voldoende. Iedereen is nu eenmaal verschillend in aanvoelen van wat hij al dan niet als

vertrouwelijk beschouwt. Hierover bewust nadenken vooraleer informatie door te geven is steeds belangrijk. Een helpende vraag bij twijfel of je bepaalde informatie deelt is: 'Met welk doel geef je informatie door?'

- Aan wie je informatie doorgeeft, bepaalt niet of deze vertrouwelijk is of niet. Ook als je informatie doorgeeft aan een verantwoordelijke blijft deze steeds een vertrouwelijk karakter hebben.
- De manier waarop je informatie hebt gekregen (rechtstreeks, via-via, ...) verandert niets aan de vertrouwelijkheid ervan.
- Wees alert voor de omstandigheden waarin je informatie meedeelt: hoe deel je het mee, wie is aanwezig, ...

Wat is geheimhoudingsplicht?

Geheimhoudingsplicht wil zeggen dat je als vrijwilliger discreet moet omgaan met de informatie die je krijgt van of over andere mensen. Je mag het vertrouwen van anderen niet schenden. Alle informatie over sociale en familiale toestand, gezondheidstoestand, seksuele geaardheid, sociale problemen, persoonlijke en religieuze overtuigingen, filosofische en/of levensbeschouwelijke ideeën, moet geheim blijven.

Wat is het gedeeld beroepsgeheim?

Het gedeeld beroepsgeheim biedt de mogelijkheid om gevoelige informatie toch mee te delen aan anderen, als dat in het belang is van de betrokkene. Deze formule bestaat vooral in de medische en sociale sector.

Is het strafrecht van toepassing in het vrijwilligerswerk?

Het is niet omdat je als vrijwilliger actief bent dat je de strafwet kan omzeilen. Elk individu zal persoonlijk ter verantwoording geroepen worden als hij/zij een misdrijf pleegt of een overtreding begaat: dat is de strafrechtelijke aansprakelijkheid.

Strafrechtelijke berispingen zijn dus ook van toepassing in het vrijwilligerswerk. De wet vermeldt uitdrukkelijk de geheimhoudingsplicht. Die staat in het strafwetboek.

Wat als de geheimhoudingsplicht wordt geschonden?

Als iemand een door een strafwet beteelde overtreding begaat, kan hij/zij strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. De vrijwilliger die in de fout is gegaan zal een sanctie oplopen.

Het bovenstaande is dermate belangrijk dat we je vragen om de infobrochure van de Vlaamse Overheid grondig te lezen op volgende link:

MEER WETEN OVER VRIJWILLIGERSWERK IN HET ALGEMEEN?

Neem een kijkje op <http://www.vlaanderenvrijwilligt.be/>

5. BIJLAGEN

- Getuigenissen
- Model forfaitaire-en kilometervergoeding
- Visietekst Familieplatform Geestelijke Gezondheid vzw

IETS NIET DUIDELIJK? STUUR GERUST EEN MAIL OF BEL ONS EVEN!

Familieplatform Geestelijke Gezondheid vzw
Filip Williotstraat 9
2600 Berchem
GSM: 0476/96.39.66
E-mail: info@familieplatform.be
Website: www.familieplatform.be